

Kopja Informali ta' Sentenza

**QORTI TAL-MAGISTRATI
(GHAWDEX) GURISDIZZJONI SUPERJURI**

**MAGISTRAT DR.
PAUL COPPINI**

Seduta tas-7 ta' Marzu, 2007

Citazzjoni Numru. 1/2005

Giuseppa Vella ,
Rita Cutajar ,
Salvina Muscat ,
Carmelo Theuma,
Salvu Buttigieg,
Mary Carmen Buttigieg,
Ganni Buttigieg .

vs

Mary Axiaq .

Il-Qorti ,

Rat iċ-ċitazzjoni li permezz tagħha l-atturi, wara li ppremettew :

Li l-atturi flimkien mal-konvenuta u din in kwantu hija eredi tal-mejta Giuseppa Theuma huma komproprejtarji tal-art imsejña "Ta' Paċokk" fil-limiti tax-Xewkija, Għawdex ta'

Pagna 1 minn 7

Qrati tal-Gustizzja

madwar sitt sigħan u nofs pari għal elf mitejn u sbatax-il metru kwadru (1217mk) kif murija bil-kulur aħmar fuq is-'survey sheet' annessa u mmarkata bħala Dok "A" .

Li reċentement il-konvenuta tramite l-kuntrattur Joseph Bugeja qabdet daħlet fir-raba in kwistjoni u bdiet tħammel u tneħhi t-terapien li kien hemm fiha b'indikazzjoni ċara li l-istess konvenuta kienet sejra tagħmel l-innovazzjonijiet u bini fuq l-istess art, tant li l-esponenti ttiġilhom jistitwixxu l-mandat ta' inibizzjoni kontra l-konvenuta sabiex dina tiġi inibita milli tħammel jew tagħmel kwalunkwe xogħol ta' skavar u bini fil-proprjeta' in kwistjoni .

Li b'degriet mogħti minn dina l-Onorabbli Qorti fil-mandat numru 68/2004 fl-ismijiet premissi tas-26 ta' Novembru 2004 l-istess konvenuta giet inibita milli tagħmel dak li hemm indikat fl-imsemmi mandat .

Talbu lill-konvenuta tgħid għaliex m'għandhiex din il-Qorti :

1. inibita milli tħammel jew tagħmel kwalunkwe xogħol ta' skavar u kostruzzjoni jew kwalunkwe xogħol ieħor jew li tagħmel kull haġa oħra li tista' tkun ta' preġudizzju għad-drittijiet tal-atturi fuq l-art imsejha "ta' Paċokk" fil-limiti tax-Xewkija, Għawdex, ta' dwar sitt sigħan u nofs pari għal elf mitejn u sbatax-il metru kwadru (1217mk) murija bl-aħmar fuq is-survey sheet hawn annessa u mmarkata Dok. A .

Bl-ispejjeż kompriżi dawk tal-mandat ta' inibizzjoni numru 68/2004 datata fis-26 ta' Novembru, 2004, kollha kontra l-konvenuta li jibqa' minn issa ngunta għas-subizzjoni .

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-atturi kkonfermata bil-ġurament ta' Salvu Buttigieg .

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenuta li eċċepiet illi :

1. Illi preliminarjament illi preliminarjament it-talbiet attriċi hija rrita u nulla u għalhekk m'għandhiex tiġi milqugħa peress illi skond il-ġurisprudenza nostrana

Kopja Informali ta' Sentenza

ma tistax tiġi mitluba l-konferma perpetwa ta' mandat ta' inibizzjoni iżda dak li jista' u għandu jiġi mitlub hu l-konferma ta' dritt kif jirrikjedi l-Artikolu 843 tal-Kodiċi ta' Organizazzjoni u Proċedura Civili u liema dritt ikun ġie kawtelat permezz ta' mandat ta' Inibizzjoni li minn natura tiegħu huwa wieħed kawtelatorju; (ara f'dan ir-rigward, fost il-ħafna, is-sentenza "Data-Byte computer Services Limited vs Michael Mallia noe" deċiża fit-22 ta' frar, 2005 per onor. Imħallef Dr. G. Caruana Demajo (cita. Nru. 1575.1997/1) .

2. Illi fil-mertu l-pretensjonijiet ta' l-atturi huma nfondati sew fid-dritt kif ukoll fil-fatt .

3. Illi l-eċċipjenti m'huma jipposjedu l-ebda raba bl-inħawi msemija bil-kejl ta' sitt sigħan u nofs iżda dik li għandhom fil-pussess tagħhom tkejjel 630 metri kwadri .

4. Illi kif dejjem sostniet l-esponenti m'hemmx beni x'jiġu diviżi minnha ma' l-atturi billi l-proprietajiet kollha li kien hemm għal qasma ilhom bosta snin li ġew diviżi u kull parti daħlet fil-pussess pjen u esklussiv tas-sehem assenjat lilha .

5. Illi għalhekk kwalunkwe xogħlijiet li setgħet għamlet l-esponenti hija għamlitu fil-propjeta' tagħha .

Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri fid-dritt kif ukoll fil-fatt .

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-istess konvenuta kkonfermata bil-ġurament tagħha .

Rat il-verbal tagħha tat-13 ta' Ottubru 2006 fejn ħalliet il-kawża għas-sentenza għal-lum fuq l-eċċezzjoni preliminari dwar in-nullita' tal-kawża .

Rat in-nota ta' l-Osservazzjonijiet tal-konvenuta dwar din l-eċċezzjoni .

Rat l-atti l-oħra kollha tal-kawża .

Ikkunsidrat :

Illi permezz ta' din l-eċċezzjoni preliminari tagħha l-konvenuta qed tikkontendi illi l-azzjoni kif proposta hija mproponibbli fis-sistema ġuridika tagħna, għaliex wieħed ma jistax jitlob il-perpetwazzjoni ta' mandat ta' inibizzjoni, mingħajr ma jitlob ukoll il-konferma tad-dritt li jippretendi li għandu u li dwaru kien intalab il-ħruġ ta' dak il-mandat .

Mhux kontestat illi din il-kawża saret in sostenn ta' mandat ta' inibizzjoni li kien inħareġ fuq talba ta' l-atturi odjerni . A tenur ta' l-artikolu 843 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili, kif kien fis-seħħ qabel l-emendi riċenti ta' l-Att XIV tal-2006, ir-rikorrent f'mandat ta' inibizzjoni kellu jagħmel **"il-kawża għall-jedd imsemmi fil-mandat** fi żmien għoxrin jum mill-ħruġ tal-mandat" .

Fiċ-ċitazzjoni tagħhom l-atturi jllimitaw ruħhom sempliċement illi jitolbu li l-konvenuta tinżamm milli tagħmel xogħlijiet ta' skavar u bini li jistgħu jkunu ta' preġudizzju għad-drittijiet tagħhom fuq l-art indikata fl-istess ċitazzjoni, mingħajr pero' ma qatt talbu konferma tad-drittijiet pretiżi minnhom fuq l-istess art . Irid jiġi stabilit għalhekk jekk l-atturi jissodisfawx ir-rekwizit tal-liġi bil-mod kif ifformulaw it-talba preżenti tagħhom .

Ġie spjegat f'dan ir-rigward illi : *"La provvisorieta' del provvedimento cautelare, altresì, che questo diviene inefficace nel caso di mancato o ritardato inizio del giudizio di merito o di estinzione dello stesso o, ancora, di declaratoria di inesistenza del diritto a cautela del quale e' stato concesso . Il collegamento tra procedimento cautelare e giudizio di merito trova la sua ragion d'essere nella sommarietà del primo, che, nel caso di accoglimento dell'istanza, si conclude con un provvedimento destinato ad essere assorbito dalla successiva pronuncia di merito."*¹

¹ Diritto Preprocessuale Civile - Serie Manuali Giuridici XI. ed. 2000
Gabriella Gianturco

F'kawża fejn qamet kwistjoni identika għal dik in eżami, il-Qorti tal-Appell kienet fissret dak li jitlob dan l-artikolu bil-mod segwenti :

"..... iċ-ċitazzjoni ta' l-attriċi ma tissodisfax il-vot ta' dan l-artikolu (843 Kap. 12) għaliex l-attriċi m'għamlitx il-kawża biex tirrealizza d-drittijiet tagħha tas-sehem tagħha mill-komunjoni ta' l-akkwisti, imma sempliċement talbet il-konferma li hija għandha 'id-dritt u interess li tikkawtela d-drittijiet tagħha.', mentri l-attriċi kellha titlob jew ix-xoljiment tal-komunjoni jew il-likwidazzjoni ta' l-assi soċjali ...

L-attriċi pproċediet b'mandat u inibiet lill-konvenut żewġha milli b'xi mod jiddisponi mill-azzjonijiet ... Dan huwa mandat kawtelatorju . Kull mandat kawtelatorju, min-natura tiegħu stess, għandu validita' u ħajja, sakemm u biex il-kreditur ikollu l-opportunita' li jikkonkretizza l-kreditu tiegħu f'titolu eżekuttiv - li (ukoll ismu miegħu) jippermettilu jesegwixxi l-kreditu li b'hekk ma jkollux bżonn aktar ta' kawtela ... **Il-liġi ma tikkontemplax il-possibilita' ta' mandat kawtelatorju permanenti** - kif timplika l-pretensjoni ta' l-attriċi .

L-attriċi tippretendi li 'l-jedd imsemmi fil-mandat' huwa d-dritt li tikkawtela l-interessi tagħha fil-komunjoni ta' l-akkwisti, imma dan huwa evidentement skorrett . Kull min jippretendi li huwa kreditur għandu d-dritt jitlob li jikkawtela l-kreditu permezz ta' diversi mandati, imsejġha proprju kawtelatorji, li jipprovdi l-KOPC . **Imma d-dritt ta' kawtela - ċjoe' dritt proċedurali - mhuwiex id-dritt sostanzjali li jista' jiġi kawtelat** . Dawn huma żewġ drittijiet distinti, u ma jistgħux jiġu *ridotti u konfużi fi dritt wieħed, kif qed tgħid l-attriċi* . *Huwa ovvjju li l-jedd imsemmi fil-mandat mhuwiex id-dritt li tagħmel il-mandat, imma huwa d-dritt li għalih il-kreditur għamel użu mid-dritt li joħroġ mandat* ...

*Il-Qorti tħoss li l-attriċi fl-impostazzjoni kollha tagħha qed tikkonfondi l-konċett ta' **kawtela** ma' dik ta' **garanzija** ta' drittijiet."*²

Din is-sentenza ġiet ċitata *in estenso* għaliex il-Qorti tħoss illi tiġbor fiha tifsira preċiża ta' dak li ried il-leġislatur meta impona l-kundizzjoni li ssir il-kawża għall-jedd imsemmi fil-mandat fl-artikolu hawn indikat .

Hekk ukoll f'sentenza oħra ta' din il-Qorti kif ippreseduta,³ u konfermata fl-Appell, fejn l-atturi kienu talbu li l-konvenuti jġu inibiti milli jwaħħlu xatba li tipprekludihom milli jidhlu f'biċċa art li kienu jippretendu li hija tagħhom, intqal illi :

"Fil-każ preżenti l-atturi qegħdin jitolbu li l-inibizzjoni li ottjenew fuq eżami 'prima facie' tal-Qorti meta nħareġ il-mandat relattiv, jiġi perpetwat, mingħajr pero' ma talbu wkoll illi din il-Qorti teżamina u tiddeċidi dwar il-jeddijiet tagħhom fuq l-isqaq u mogħdija indikati fiċ-ċitazzjoni . Huma jiddefendu l-għemil tagħhom billi jikkontendu illi kienu kostretti jitolbu l-ħruġ tal-mandat ta' inibizzjoni kontra l-konvenut wara li dan ipprova jieħu l-liġi b'idejh u ttenta jgħalqilhom il-passaġġ . Għalhekk isostnu illi kien jispetta lill-konvenut illi jressaq 'l quddiem il-pretensjonijiet tiegħu dwar dak il-passaġġ u mhux lilhom .

Fil-fehma tal-Qorti pero' dan ir-raġunar ta' l-atturi ma tantx jidher validu, għaliex ġialadarba huma kienu nħassew il-ħtieġa li jipproteġu l-pretensjonijiet tagħhom permezz tal-proċedura tal-mandat ta' inibizzjoni, imbagħad kienu obbligati bil-liġi illi jressqu l-kawża in sostenn ta' dawk il-pretensjonijiet . Ma kienx biżżejjed għalihom għalhekk illi jitolbu sempliċement il-konferma tal-mandat, imma riedu jitolbu wkoll konferma tal-pretensjonijiet tagħhom fuq l-isqaq u l-mogħdija in kwistjoni, sabiex imbagħad il-Qorti, wara li tkun eżaminat il-provi li jitressqu dwar dawk il-pretensjonijiet, tkun f'pożizzjoni tasal għad-deċiżjoni dwar jekk verament l-atturi għandhomx tali drittijiet u

² Appell : Carmela sive Lina Aquilina vs Francis X. Aquilina et. citaz. nru. 661/86 deciza : 27.11.1991 .

³ Lawrence Tabone pro et noe vs Raymond Tabone : 30.4.1999 .

Kopja Informali ta' Sentenza

jimmeritawx allura l-akkoljiment tat-talba tagħhom illi l-konvenut jiġi miżmum milli jimblokka l-passaġġ in kwistjoni."

Fis-sentenza tagħha f'dik l-istess kawża,⁴ l-Qorti ta' l-Appell iċċitat minn ġurisprudenza fejn kien ġie ribadit illi : *"Effettivament it-talba attriċi, kieku kellha tiġi milqugħa, tkun tikkostitwixxi inibizzjoni permanenti jekk ma tiġix dedotta l-pretensjoni kkawtelata bil-mandat."*⁵

Huwa evidenti għalhekk illi skond is-sistema ġuridika ta' pajjiżna mhuwiex mogħti d-dritt lil ebda persuna illi tintavola ċitazzjoni fejn titlob biss li l-konvenut jiġi inibit milli jagħmel xi ħaġa, mingħajr ma jġib 'l quddiem il-pretensjoni jew dritt tiegħu sabiex iżomm lill-konvenut milli jagħmel dak l-att . Altrimenti tkun qed tingħata l-opportunita' li jiġi perpetwat mandat ta' inibizzjoni mingħajr ma qatt issir il-kawża in sostenn tad-dritt pretiż, u dan kontra dak li espressament trid il-liġi permezz ta' l-artikolu 843 imsemmi .

Għal dawn il-motivi tiddeċidi l-kawża billi tilqa' din l-eċċezzjoni preliminari tal-konvenuta, tiddikjara ċ-ċitazzjoni nulla għax jonqsu r-rekwiżiti stipulati fl-artikolu 843 tal-Kap. 12, u konsegwentement tillibera lill-istess konvenuta mill-osservanza tal-ġudizzju .

Bl-ispejjeż kontra l-atturi .

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----

⁴ Appell : 14.01.2002 .

⁵ Appell : Connie mart Anthony Galea et. vs Joseph Gauci : 7.10.1997 ; (kollez vol. LXXXI, P II, p. 719); ara wkoll Simon de bono vs H.S.B.C. Bank Malta p.l.c. deciza mil-Prim'Awla fit-23.06.2002 ; Rainbow Production Limited vs Awtorita' tax-Xandir : Prim'Awla : 5.10.1999 ; Doris mart Carmel Spiteri vs Carmel Spiteri : Prim'Awla : 28.04.1999 u Data-Byte Computer Services Limited vs Michael mallia noe : 22.2.2005 .